

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни	ВК19 Історія кіно і ТБ
Освітня програма	освітньо-професійна програма “Сценічне мистецтво. Актор”
Компонент освітньої програми	Вибіркова
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити, 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	українська
Викладач	Захарчук Зоя Олександрівна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри	trkafedra@gmail.com
CV викладача на сайті кафедри	
E-mail викладача:	Zoja8911@ gmail.com
Консультації	Он лайн-консультації: щочетверга з 18.00 до 20.00

Мета курсу: ознайомити студентів із процесом зародження, розвитку кінематографа та ТБ в різних країнах; ознайомлення з жанрово-стильовою та художньо-творчою різноманітністю вітчизняного й зарубіжного кіно.

Завдання курсу :

- дати поняття про кіно як вид синтетичного мистецтва, його виражальних засобів;
- ознайомити зі специфікою зародження кіно в різних країнах: історико-соціальними передумовами, напрямками розвитку кінематографа;
- зосередити увагу на творчих постатях піонерів кіно, умовами їх творчості, змістом та методикою роботи;
- ознайомити з авторами жанрових різновидів та специфікою творів кінематографа;
- поповнювати знання про акторів, режисерів світового кіно;
- удосконалювати навички мистецького спілкування професійною майбутніх режисерів та акторів лексикою кіномистецтва, сприяти піднесенню загальної культури мовлення студентів;
- сприяти кращому розумінню сучасного кінематографічного процесу, допомогти зорієнтуватися у складних суперечливих явищах, пов'язаних із сьогоденним мистецтвом кіно.
- виробляти навички професійного аналізу основних компонентів кіно як виду мистецтва.

Згідно освітньо-професійної програми дисципліна «Історія кіно і ТБ» належить до обов'язкових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки і згідно «Матриці

відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми» навчання за курсом викладання «Історії кіно і ТБ» спрямоване на набуття студентами ряду загальних (ЗК) та фахових (СК) компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК12. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефайхівцям.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

3. Очікувані результати навчання.

Згідно «Профілю програми бакалавра» зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво освітньо-професійної програми ступеню бакалавр, програмні результати навчання з дисципліни «Історія кіно і ТБ» включають в себе:

ПР01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I

Змістовний модуль 1. Становлення та розвиток зарубіжного і вітчизняного кінематографа

Тема 1. Кінематограф Франції

Два напрями розвитку кінематографа в перше десятиліття історії кіно: “Люм’єрівський” та “Мельєсівський”. Творче змагання натуралістичної школи французького кінематографа та

„Фільм д'ар” (зміст та форми фільмів фірми „Брати Пате” і кіностудії „Гомон” та натуралістичний напрям режисера Капеллані).

Оголошення кіно “сьомим мистецтвом” у “Маніфесті семи мистецтв” Річотто Канудо (1911 р.)

Авангард у французькому кіно 1920-х років. Представники кіноімпрессионізму: Делюк (як основоположник творчого і теоретичного осмислення кінематографа в Європі), Л'Ерб'є, Дюлак, Епштейн.

Вплив сюрреалізму, дадаїзму, кубізму на творчість провідних майстрів французького кіно 1920-х років – другий авангард у французькому кінематографі: апологетичний жанр (Ганс), напрямок „чистого кіно” (Дюшан, Рей, Леже, Шомет), сюрреалістична течія (Бунюель, Рей, Дюлак, Кокто), режисери-індивідуалісти (Фейдер, Клер, Дрейєр, Ганс), імпрессионістичний напрям (Кавальканти, Ренуар, Кирсанов).

Тема 2. Кінематограф Великобританії

Особливості становлення кіно. Брайтонська школа як перший творчий напрям в історії кіно (різномасштабність кадру, свідомий монтаж). Кінематограф Англії повоєнного періоду.

Комерційне англійське кіно.

Тема 3. Кінематограф США

Виникнення американської кіноімперії (утворення „Патентного тресту”, т.зв. „війна патентів” та група незалежних кінокомпаній в „Голлівуді”). Формування специфічних кіножанрів – вестерну та „слепстік комеді”.

Система образної виразності розроблена Д. Гріффітом (перетворення розважального атракціону в кінематограф; ідейна скерованість та ідеологічне звучання кінематографічних шедеврів Д. Гріффіта).

Художній і організаційний рівень кінематографа США після Першої світової війни (передача суспільних настроїв у фільмах Мілла, Штрогейма, Відора – як вияв „масового смаку” в конкретних історичних умовах).

Основні жанри в американському кіно в 1920-х рр.: мелодрами, світські комедії (Де Мілл, Любіч), сатиричні комедії (Штрогейм), романтичні мелодрами (Кінг Відор), ковбойські фільми (Харт, Мікс, Форд, Крюзе), костюмно-історичні фільми (Де Мілл, Фербенкс, Гріффіт), ексцентричні комедії (Чаплін, Китон). Розвиток комічного жанру (1920-ті рр.) – ідеалізація істинних суспільних та індивідуальних взаємостосунків.

Становлення національної акторської школи в США – шедеври Чарлза Спенсера Чапліна (1889-1977) та Бастера Китона (1895-1966).

Документальний фільм як самостійний вид кінематографа – перші документальні фільми в США у 20-х рр. XX ст.

Успіх перших звукових фільмів – “Певец джаза” та “Поющий глупец” (1928, режиссер Ллойд Бэкон, компанія “Уорнер бразерз”).

Тема 4. Кінематограф Італії

Особливості становлення кінематографа Італії.

Основні жанри в ранньому італійському кіно: постановочно-історичні фільми, салонні мелодрами, фільми про життя простих людей.

Вплив веризму та футуризму на кінематографічну практику італійських митців. Традиція костюмно-історичної драми (творчість режисерів Казеріні, Гуаццоні (зокрема, „Камо грядеши?”) та Пастроне (зокрема, „Кабірія”). Нові технічні прийоми, новації: використання об'ємних декорацій у фільмах Е. Гуаццоні, архітектурних пам'ятників у фільмах М. Казеріні, руху камери з допомогою знімального візка та зйомок з дублями режисером Дж. Пастроне.

Тема 5. Кінематограф України

Соціокультурні особливості першого етапу історії вітчизняної кінематографії. (1896-1917).

Вплив революційних подій на кінематографічне життя України. Націоналізація кінопромисловості та кінопрокату. Загальна характеристика фільмів виробництва Києва та Одеси (1919-1920).

Українське кіно 20-х років XX століття – становлення національно-культурного феномена. Фільми Л. Курбаса. Художні здобутки фільмів Г. Стабового, Г. Тасіна, А. Кордюма. Експерименти в галузі кінопластики І. Кавалерідзе.

Об'єктивні та суб'єктивні, художні та політичні фактори, що зумовили специфіку українського кінематографа 30-х років XX ст. Основні риси творчості провідних майстрів цього періоду.

Тенденції розвитку української кінематографії 30-х–початку 40-х років ХХ століття: розвиток „поетичного стилю” у фільмах О. Довженка; лірично-історіософський кінематограф І. Савченка; тема національної історії в стрічках І. Кавалерідзе. Документально-поетичний серіал про війну на Україні О. Довженка та ігрові фільми воєнно-патріотичного спрямування.

Змістовий модуль 2

Становлення та розвиток вітчизняного телебачення

Тема 6. Історія розвитку телебачення в Україні.

Телебачення в системі ЗМІ. Телебачення і радіомовлення, телебачення і театр, телебачення і кінематограф. Кабельне, супутникове, цифрове телебачення.

Тема 7. Жанри ТБ.

Інформаційної тележурналістики. Аналітична телепубліцистика Художньо-публіцистичні жанри телевізійної журналістики.

Жанрова типологія новинарної телепрограми. Телевізійний виступ: характеристика жанру. Інші форми монологу на ТБ. Інтерв'ю як жанр і метод, різновиди. Нарис як усталений жанр художньої телепубліцистики.

Тема 8. Жанри ТБ.

Сатиричні жанри телевізійної журналістики. Ігрові та художні жанри на телеекрані. Телевізійні видовища: телеконкурси, телеігри, телевікторини, квізи. Телевистава, телеконцерт, телефільм.

Рекомендована література (основна та допоміжна) та інформаційні ресурси

Основна

1. Безклубенко С. Д. Українське кіно [Текст] : Начерк історії / Сергій Безклубенко. – Київ : Альтерпрес, 2004. – 192 с.
 2. Брюховецька Л. І. Кіномистецтво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Лариса Брюховецька. – Київ : Логос, 2011. – 391 с. Режим доступу: <https://kmaesm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bryuhoveczka-l.i.-2011-kinomystecztvo.pdf>
 3. Госейко Любомир. Історія українського кінематографа [Текст] : 189 –1995: Пер. із франц. / Любомир Госейко. – К. : Книжкове вид-во КІНО-КОЛО, 2005. – 461 с.
 4. Зубавіна Ірина. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті. – Київ : Інститут проблем сучасного мистецтва. – 2007. – 296 с.
 5. Ілленко Юрій. Парадигма кіно. – К.: «Абрис». – 1999. – 416 с.
 6. Історія українського радянського кіно. Том перший 1917–1930. – К. : Наукова думка. – 1986. – 248 с.
 7. Історія українського радянського кіно. Том другий 1931–1945. – К.: Наукова думка.— -187. – 216 с.
 8. Капельгородська Нонна, Глущенко Євгенія, Синько Олександра. Кіномистецтво України в біографіях : Кінодовідник / Нонна Капельгородська, Євгенія Глущенко, Олександра Синько. – Київ : ТОВ «АВДІ». – 2004 – 712 с.
 10. Миславський В. Н. Кінословник. Терміни, визначення, жаргонізми. – Харків : ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2007. – 328 с.
 11. Миславский Владимир. Кино в Украине 1896-1921 [Текст] : Факты. Фильмы. Имена / Владимир Миславский. – Харьков: Торсинг, 2005. – 575 с.
 12. Нариси з історії кіномистецтва України / Академія мистецтв України, Інститут проблем сучасного мистецтва ; ред. : Віктор Сидоренко [та ін.]. – Київ : Інтертехнологія, 2006. – 862 с.
 13. Тримбач С. В. Кіно народжене Україною. Альбом антології українського кіно / С. В. Тримбач. – Київ : САМІТ-КНИГА, 2019. – 384 с.
 14. Трифонова Г. В., Грачова А. В. Італійське кіномистецтво та історичний процес: Взаємозв'язок // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. – Том 32 (71). – Ч.3, 2021. - С.181– 186. – Режим доступу: https://philol.vernadskyyjournals.in.ua/journals/2021/1_2021/part_3/33.pdf
 15. Українські обличчя кіно й театру / упорядник Лариса Брюховецька. – Київ : Задруга, 2012. – 528 с.
- Допоміжна література

1. Безклубенко С. Д. ВІДЕОЛОГІЯ. Основи теорії екранних мистецтв. – Київ : Альтерпрес, 2004. – 328 с.
2. Брюховецька Лариса. Іван Миколайчук /Лариса Брюховецька. – Київ: Редакція журналу «КіноТеатр», Видавничий дім «КМ Академія». – 2004. – 272 с.

3. Брюховецька Лариса. Кіносвіт Юрія Ілленка /Лариса Брюховецька. – Київ: Редакція журналу «Кіно-Театр», В-во «Задруга». – 2006. – 288 с.
4. Брюховецька Лариса. Своєрідне кіно Леоніда Бикова / Лариса Брюховецька. – Київ: Редакція журналу «Кіно-Театр», В-во «Задруга». – 2010. – 340 с.
5. Брюховецька Л. І. Поетична хвиля українського кіно: монографія / Лариса Брюховецька. – Київ : Мистецтво, 1989. – 171 с.
6. Брюховецька Лариса. Приховані фільми. Українське кіно 1990-х / Лариса Брюховецька. – Київ: В-во АртЕк. – 2003. – 384 с.
7. Брюховецька Лариса. Леонід Осика /Лариса Брюховецька. – Київ: Вид. Дім «Академія». – 1999. – 220 с.
8. Вайда Анджей. Повертаючись до перейденого. – Пер. з польсь. та упор. В. Авксентьєвої. – Львів: Каменяр. – 2000. – 158 с.
9. Вайда Анджей. Кіно і решта світу. Автобіографія. – Пер. з польсь. В. Авксентьєвої. - К.: Етнос. 2004. – 312 с.
10. Довженко і кіно ХХ століття. – Зб. ст. – Упор. Л. Брюховецька, С. Тримбач. – К.: Редакція журналу «Кіно-Театр», В-во Поліграфцентр «ТАТ». – 2004. – 264 с.
11. Довженко і світ. Творчість О. Довженка в контексті світової культури. – Упор. С. Плачинда. – Київ : Радянський письменник. – 1984. – 224 с.
12. Корнієнко Іван. Півстоліття українського радянського кіно. Сторінки історії. – К.: Мистецтво. – 1970. – 228 с.
13. Довженко без гриму: листи, спогади, архівні знахідки / упоряд. І коментар Віри Агеєвої і Сергія Тримбач. – Київ : КОИОРА, 2014. – 472 с.
14. Игорь Савченко : Сб. статей и воспоминаний / Сост. Н. И. Лучина и Т. Т. Деревянко. - Киев : Мистецтво, 1980. – 135 с.
15. Кіно-Коло. Журнал №1 (39) Часопис екранних мистецтв. К.:Видавничий дім “Антиквар”. – 2004. - №1 (39). – 180 с.
16. Кошелівець Іван. Олександр Довженко. Спроба творчої біографії. – Сучасність – 1980. – 428 с.
17. Кракауер Зігфрід. Від Калігарі до Гітлера – психологічна історія німецького кіно. – Пер. з нім. – Київ : Грані-Т. – 2009. – 384 с.
18. Ілленко Михайло. Шпори для абітурієнта. – Вінниця : Нова книга. – 2006. – 280 с.
19. Мерилин Монро : Сб / Сост. Снежко С. П. – Киев : МП “Муза”, 1991. – 304 с.
20. Параджанов Сергій. Злет. Трагедія. Вічність. – Твори, листи, документи архівів, спогади, статті, фотографії.— Упор. Р.М. Корогодський, С. І. Щербатюк. – Київ : «Спалах» ЛТД. – 1994. – 280 с.
21. Тримбач Сергій. Олександр Довженко. Загибель богів. Ідентифікація автора в національному часопросторі. – Вінниця: Глобус-Прес. – 2007 – 800 с.
22. Українське кіно: ідентифікація у часі [Текст] : Хроніки громадських обговорень 2001-2003 р.р. / Нац. спілка кінематографістів України, М-во культури і мистецтв України, Український філософський фонд ; Ред., укл. і автор коментарів О. Г. Рутковський. – Київ: Альтерпрес, 2003. – 423 с.
23. Українське кіно від 1960-х до сьогодні. Проблема виживання. Зб. ст. /Упоряд. Л. Брюховецька. – Київ : Видавництво “Задруга”, 2010. – 252 с.
24. Ширман Роман. Алхимия режиссуры. Мастер-класс /Роман Ширман. – Київ : ЗАО “Телерадиокурьер”, 2008. – 448 с.
25. Поетичне кіно : заборонена школа [Текст] : [Збірка статей] / Укл. Лариса Брюховецька. - Київ: АртЕк: Ред. журн. "Кіно-Театр", 2001. – 463 с.
26. Скуратівський В. Українське кіно-ХХ [Текст] / Вадим Скуратівський // Сучасність. - 1999. – №10. – С. 126–136. – Режим доступу:
<http://www.onews.com.ua/kyiv-reg/kyiv/rich/ukr/news/23430.html>

Система оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється відповідно до Положення про оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету (https://www.rshu.edu.ua/files/univer/pol_ocinuvana_znan_uminy_zvo_rshu_2018_zamin.pdf).

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння

теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність під час практик; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за курсову роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій; оцінка (бали) за **залік**

№ з/п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали*	Кількість балів
Основні			
T1	Практичне заняття Самостійна робота	7 3	10
T2	Практичне заняття Самостійна робота	7 3	10
T3	Практичне заняття Самостійна робота	7 3	10
T4	Практичне заняття Самостійна робота	7 3	10
T5	Практичне заняття Самостійна робота	7 3	10
Модульний контроль, тестування		50	50
T6	Практичне заняття Самостійна робота	7 2	9
T7	Практичне заняття Самостійна робота	7 3	10
T8	Практичне заняття Самостійна робота	7 3	10
Модульний контроль, тестування		29	29
ІНДЗ		21	
Залік			
Разом		100	

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіку освітнього процесу. Перескладання заліку відбувається в терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрою та деканатом.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної та індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.